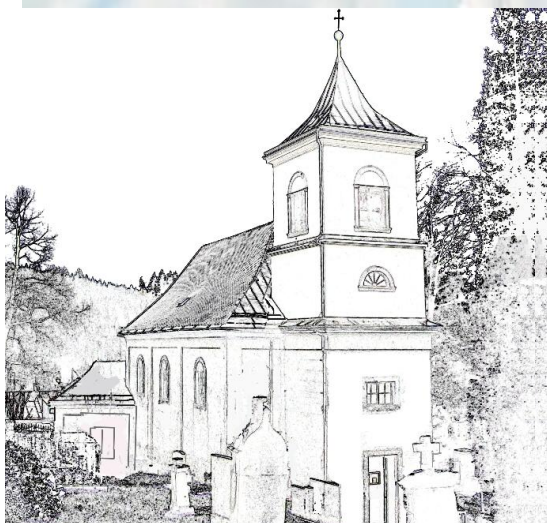

Markoušovice, kostel svatého Jana Křtitele chráněná památka

Stručná historie

Původně zemědělská v současnosti více rekreační obec pod Jestřebími horami 8 km východně od Trutnova. Poprvé písemně připomínaná až roku 1542. Obec byla od 14. století do roku 1946 osídlena převážně německými obyvateli. V letech 1939 – 45 po záboru pohraničí byla připojena k Německu. Po osvobození se většina Němců

musela vystěhovat. Od roku 1978 jsou Markoušovice součástí obce Velké Svatoňovice. Z hlediska turistiky jsou ideálním východiskem do Jestřebích hor. V místě i blízkém okolí jsou dosud patrné stopy důlní činnosti. Tamní jáma dolu Ignác byla provozována sto let do roku 1899. Barokní kostel byl vystavěn letech 1771 – 1778 a je zapsaný v seznamu chráněných památek.

Budova

Kostel obklopený hřbitovem stojí na vyvýšeném místě poblíž středu obce. Jedná se o jednolodní obdélný kostel s půlkruhovým presbytářem na jihovýchodě a věží na protilehlé straně. Věž byla přistavěna až roku 1844. Mezi presbytářem a lodí je mělký konkávní předěl. Délkové míry kostela: presbytář 6m, loď 17m, předsíň pod věží 6m. Zdivo je z kvádrů červeného pískovce, jehož lomů bylo v okolí dostatek. Z východní strany se k lodi blíže

k presbytáři přimyká zákristie. Na západní straně lodě je předsíňka s bočním vchodem. Terénní rozdíl u tohoto vchodu vyrovnává krátké schodiště. Jednobarevnou hladkou fasádu zdobí široké lizénové rámy.

Hlavní průčelí

Tříosé severozápadní průčelí budovy tvoří čtyřhranná věž se zvonicí. Jednotlivá patra oddělují profilované římsy. Věž je završena stanovou stříškou s makovicí a zlaceným křížem. Loď má sedlovou střechu pokrytou novými čtvercovými šablonami. Presbytář a zákristie je pokryta plechem. Půdní prostor prozařuje několik světlíků. Pod věží je hlavní vstup s jednoduchým obdélným portálem. Tímto vstupem se vchází do malé předsíně v hmotě věže a odsud pak původními dřevěnými dveřmi s originálním kováním do podkruchtí samotné lodě kostela, nebo věžním schodištěm na kruchtu. Kruchtu podpírají dva kamenné sloupy usazené na nevysokých pilířích.

Okna

Vnitřní prostor lodě je prosvětlen šesti půlkruhovými okny, po třech z každé strany. Členěný okenní tabulkový rám je prosklený mléčným sklem. Středem prochází kříž z barevných tabulek. Presbytář má dvě okna. Ta byla při pozdějších úpravách zevnitř zazděna. Ostění oken a dveří je z červeného pískovce.

Lod'

Kostelní loď a presbytář jsou zastropeny ploše a ozdobeny nástropní malbou znázorňující betlémský výjev narození Ježíše. Vnitřní prostor je obdélného půdorysu s mírně ustupujícím kněžištěm a s polokruhovým závěrem. Obvodové zdi lodě dělí pilastry na několik polí. Každé pole má po jednom oknu s půlkruhovým záklenkem.

V místě kde se presbytář připojuje k lodi je zúžená část kněžiště zdůrazněná dvojicí pilastrů. Ty nahrazují tradiční vítězný oblouk, který zde není. Mezi touto dvojicí pilastrů je na evangelijní straně umístěna rokoková kazatelna z 2. poloviny 18.

století přístupná schodištěm ze zákristie. Podlaha lodě má původní dlažbu z bílého pískovce.

Inventář

Půlkruhový uzávěr presbytáře je vymalován obrazem jeruzalémské krajiny s podmračenou oblohou. Pod ním na římse je řada štukových plastik andělů. Tento obraz tvoří pozadí sousoší kalvárie na hlavním oltáři.

Jelikož sousoší Kalvárie umístěné na hlavním oltáři sem bylo umístěno při pozdější přestavbě, jsou původní okna, která osvětlovala presbytář zazděna, aby nerušila náladu podmračené oblohy. Výjev kalvárie v nadživotní velikosti je vynikající barokní řezbářské dílo Jiřího Františka Pacáka z doby kolem roku 1730, původně zdobilo prostor kaple poblíž Žižce.

V prostoru lodě jsou tři boční oltáře: sv. Jana s obrazem Křtu Páně od trutnovského malíře Ignáce Russa, jedná se o kopii podle Quido Reniho z 19. století, oltář Panny Marie Kartouzské z konce 19. století, převezen z kartuziánského kláštera z Valdic u Jičína a oltář sv. Josefa, který se sem dostal ze Slavětínského kostela. Zpovědnice je klasicistní, se dvěma rokokovými kartušemi.

Varhany na kůru mají systém mechanický, zásuvkový, hrací stůl o jednom manuálu s pedálnicí. Pro nádhernou akustiku jsou v kostele pořádány varhanní koncerty.

Markoušovice, kostel Jana Křtitele

